

СВЕТЪТ НА ЙОРДАН РАДИЧКОВ

Както никои друг творец в нашата литература Йордан Радичков усети излъчването и на най-гребните детайли от пространството, в което живеят неговите герои. Това художествено пространство носи аромата на неповторимото народно излъчване.

Радичков съзнава, че за да представи пълно българското пространство вещите трябва да присъстват като част от него. В разказите на писателя вещите са част от битието, от хармонията, която изчезва, те са зов за запазване на изконни човешки ценности, които се рушат под напора на новия световен поряък и този зов прераста в тревога за бъдещето на съвременната цивилизация. В този смисъл вещицата свят на Радичковото творчество е част от многоликия и богат свят на човека.

Радичковото Черказки, колкото и да е негодоснамо от духа на чужди светове е богата и неповторима част от живота, която трябва да живее.

Писателят се вслушва в излъчването на света. За него отсъства понятието "жив" и "нежив" свят. В творчеството му всичко живее пълноценно. – и свраката, и козелът, и воденицата, и шарената стомна...

Чрез многоликия свят на човека Радичков води читателя към мъдростта да се възприема светът и да се оценява неповторимото в него. Авторът е склонен да съсредоточи вниманието си върху всяка проява на живот, склонен е да забележи и в най-гребното философията на живота.

В творчеството на писателя много често обект на внимание са места, свързани с представата на хората от Северозапада за загадъчното и отвъдното, което привлича с тайната си. Това са воденици, чешми, реки, манастири... В новелата "Страх" писателят споделя:

"След манастирите, които съдържат най-хубавите природни кътове на България, аз мисля, че второ място държат водениците. Истина е, че при тях всичко е много по-скромно – ни икона, ни светци, ни камбанария, ни ангел-пазител, но

въпреки цялата си скромност, воденицата е място не по-малко свято от манастира или от който и да е прочут параклис или постница, защото на това място се извършва една част от магията на хляба."

Воденицата в новелата "Страх" е станала битово ханче – ето това е болката на писателя. Живият живот е препариран, изваден от естествено си русло, превърнат във фалшив декор.

Основателен е въпросът, който неволно си задаваме – дали не става същото и с човешките ценности? Ето защо предметите в света на Радичков дъшат, питат, стряскат и обвиняват не по-малко от Паисиевото "А ти, българино..."

Радичков завърта в разказа си понятия като кереп, процеп, кош и им дава живот. Какво груто, ако не пълнокръвното лице на живота е воденицата с мливорите. Богатството се увеличава от преданията за духове, вълчи истории, вампири и водни паласъми... Това е част от океана на човешката душа, който трудно се опознава. Външната страна на изобразеното от писателя се натовазва с великото прозрение, че всичко което заобикаля човека, е знак от неразгаданата тайна на битието.

Вещицата свят в творчеството на Радичков идва като ехо от далечни, древни гласове, дошли от Черказките хроники, езически знаци, които са вечно нужни в кръговрата на живота. Те носят прости и неотменни истини, необходими като хляба.

Писателят приюти при човека всичко, което може да се вгради в неговото пълноценно битие. В един от особено богатите и интересни разкази на писателя "Луга трева", в хурката и вретеното на загадъчната жена от колибата авторът вплита идеята за менливата нишка на живота. Изтънява тя и се навива на кълбо, докато дойде краят. Към този край човек върви воден от своите илюзии и копнежи, които нерядко се оказват една празна стомна, в която свири вятърът. Нерядко един човешки живот минава в гонене на зова, който идва от вятъра, духащ в

гърлото на празната стомна, та била тя и от най-писаните.

Почти няма сфера от битието на човека, която да не е намерила отражение в творчеството на Рагичков. Това е цяла вселена – истинска, материална, осезателна, пълна с чудеса, един неповторим гъх на живота, без който съвременният човек много би обеднял.

Писателят черпи изкуството си от селската мъдрост, устояла на всички изпитания. С много любов авторът събира малкото оцеляло от старата селска цивилизация. Тя сякаш пее лебеговата си песен в неговата проза.

В своите разкази, новели и театрални пиеси писателят използва оръжието на гротеската срещу абсурдността на света. Светът не е идеален и от това произтичат всички злини, ще каже някой. Но не! На някого може да му прозвучи парадоксално, но истината е в абсурда. Душата е творение на разума – и колеблива, и безучастна, и гръзка, но винаги крехка...

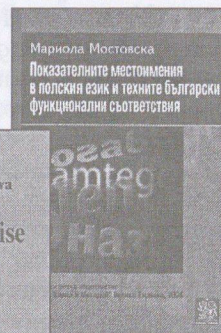
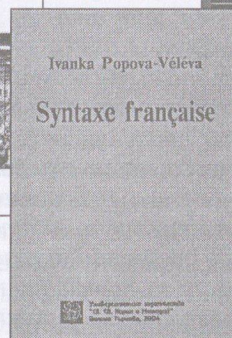
В този меркантилен свят, в който обсебващият мамоновски вирус на множеството разяжда виталния мир, както проказата пленното, оковите на плътта тежат, тежи и бремето на времето. А човекът е "бременен" до края на живота си и ражда в мига, в който умира. Телесната обвивка освобождава духа, за да се прероди и продължи своя път – пътя на мечтанието, на свършенството. Една постигната мечта е вече реалност, но нейното място се заема от друга, още по-далечна и амбициозна. В непрестанния стремеж към непознатото се крие душевното страдание. За Рагичков... гледката на болката е сред онези неща, за които се смята, че правят хората по-хуманни. "Може би болката по разпиляната му духовност е мотив за избор на път в живота? Но може би е начало и на нова духовна радост?!"

Дано Рагичковото послание на словото достигне до повече хора и ги накара да се замислят дълбоко за своите действия и постъпки. А ако успее да ги промени и направи по-добри, това значи, че България има бъдеще, което ще промени нейното настояще и ще и извоюва достойно място сред останалите страни в Европа и света.

Галина СЛАВЧЕВА

I курс Магистърска програма "Масови комуникации и журналистика"
ВТУ "Св. св. Кирил и Методий"

Университетско издателство "Св. св. Кирил и Методий"

НОВИ КНИГИ

